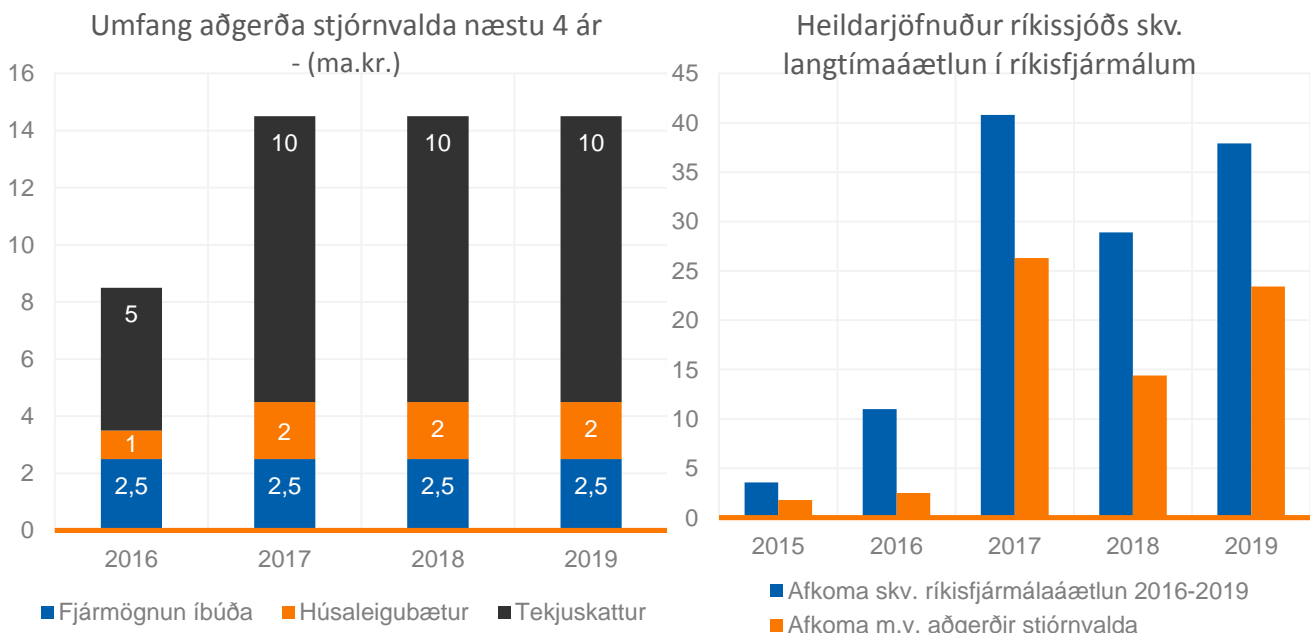

Óvenju spennandi fjárlagafrumvarp á leiðinni

Að viku liðinni verður fjárlagafrumvarp fyrir árið 2016 lagt fram en nú liggur fyrir að þingsetning verður mánudaginn 8. september samkvæmt starfsáætlun Alþingis. Í vor var gerð breyting á fjárlagaferlinu en þá var lögð fram ríkisfjármálaáætlun fyrir árin 2016 til 2019 og þingsályktunartillaga um að þeirri stefnumörkun yrði fylgt við gerð fjárlaga. Að öllu jöfnu má því áætla að ríkisfjármálaáætlunin gefi forsmekkin að því hvernig fjárlagafrumvarpið muni líta út. Miklar breytingar hafa þó orðið á helstu forsendum frá því í vor og vegur þar þyngst áætlun stjórnvalda um afnám gjaldeyrishafta og þau jákvæðu áhrif sem losunin kann að hafa á skuldastöðu ríkisins. Einnig komu stjórnvöld að gerð kjarasamninga og gáfu út yfirlýsingu um margvíslegar aðgerðir sem ekki var gert ráð fyrir í ríkisfjármálaáætluninni. Af þessum sökum veur komandi fjárlagafrumvarp sérstaka athygli, eftirvæntingu og spennu. Áskorun stjórnvalda framundan er að koma í veg fyrir of hraða útgjaldaaukningu og ráðstafa tekjuafgangi í lækkun skulda á komandi árum.

Mun fjárlagafrumvarpið skila 11 ma.kr. tekjuafgangi líkt og gert var ráð fyrir?

Ríkisfjármálaáætlunin gerir ráð fyrir að ríkissjóður skili 11 ma.kr. tekjuafgangi á næsta ári. Aðgerðir stjórnvalda til að liðka fyrir kjarasamningum breyta myndinni þó töluvert ef ekki verður gripið til mótaðgerða. Að okkar mati gætu aðgerðirnar leitt til þess að afkoma ríkissjóðs verði 8 til 15 ma.kr. lakari en áður var áætlað á næstu árum en í aðgerðunum felst lækkun tekjuskatts einstaklinga og hækkun persónuafsláttar, hækkun húsaleigubóta og framlög til að byggja félagsíbúðir svo eitthvað sé nefnt. Samanlagt myndu þessar aðgerðir leiða til þess að tekjuafgangur ríkisins á næsta ári yrði aðeins 3 ma.kr. Við gerum hins vegar ráð fyrir að í fjárlagafrumvarpinu fyrir árið 2016 verið teflt fram aðhaldsaðgerðum sem tryggja að markmið um 11 ma.kr. jákvæðan tekjuafgang á næsta ári haldist óbreytt.

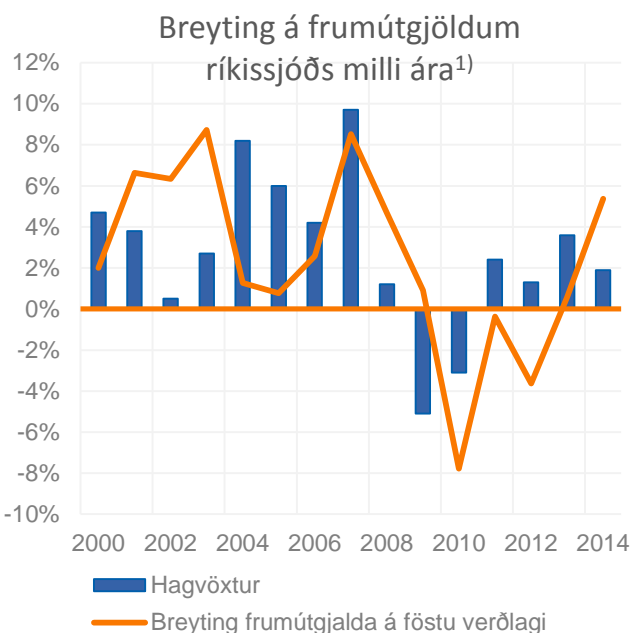
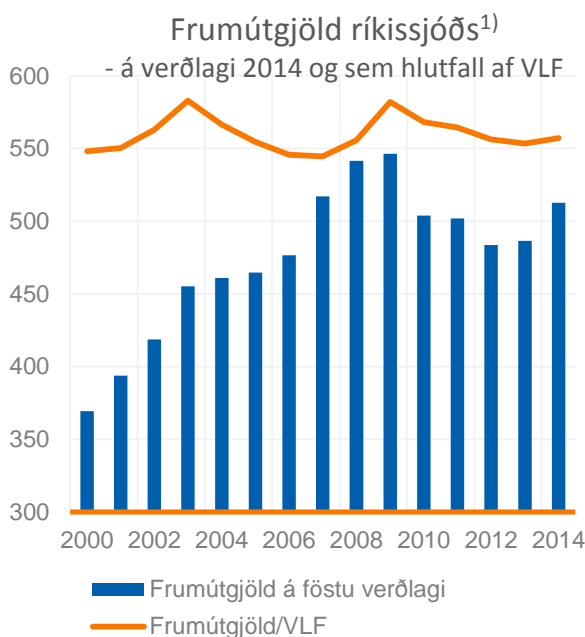

Heimildir: Greiningardeild Arion banka, fjármála- og efnahagsráðuneytið

Mikilvægt að halda aftur af útgjaldavexti næstu árin

Á næstu árum er mikilvægt að útgjöld ríkissjóðs vaxi hóflega sérstaklega í ljósi þess að slakinn í hagkerfinu er að hverfa, eftirspurn er að eflast og nýlegir kjarasamningar fela í sér umtalsverðar launahækkunar. Seðlabanki Íslands hefur nýlega hækkað styrivexti um samtals 100 punkta og er mikilvægt að ríkisfjármálin leggjast á sveif með peningastefnunni með það að markmiði að tryggja að hagkerfið hitni ekki um of með tilheyrandi verðbólgu og vaxtahækkunum. Oft er þörf en nú er nauðsyn að ríkissjóður sé rekinn með góðum afgangi nú þegar eftirspurn á almenna markaðinum er í örum vexti með tilheyrandi jákvæðum áhrifum á tekjur ríkissjóðs.

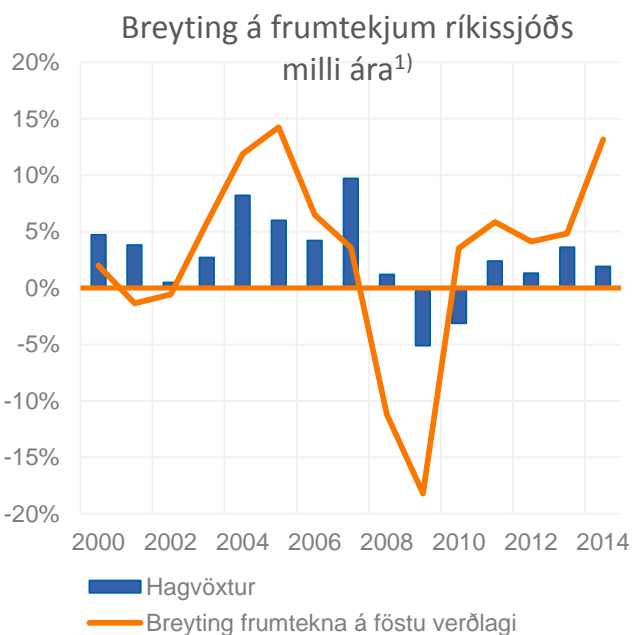
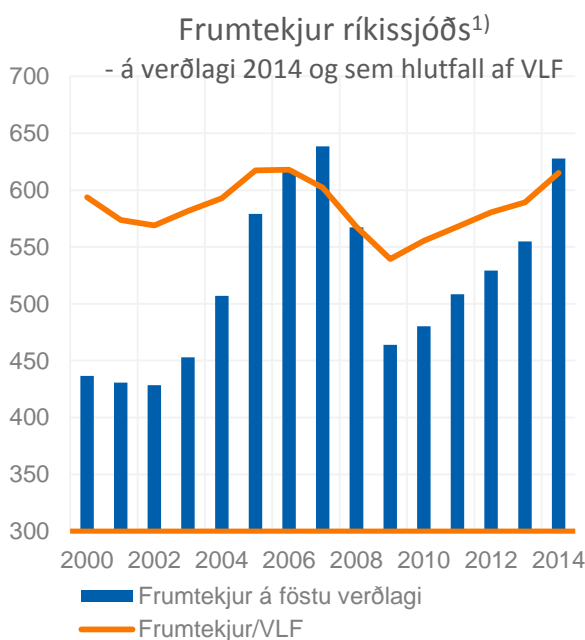
Ef við skoðum þróun frumútgjalda ríkissjóðs¹ frá aldamótum á föstu verðlagi má sjá að nokkrar sveiflur hafa verið í útgjöldum sem virðast sjaldnar hafa mildað hagsveifluna heldur en ýtt undir hana. Þannig hafa frumútgjöld dregist saman á krepputímum en aukist þegar hagsvöxtur tekur við sér líkt og á tveimur undanförunum árum. Ef við lítum á frumútgjöld sem hlutfall af landsframleiðslu hefur hlutfallið farið minnkandi frá 2009 en viðsnúningur var á þeirri þróun í fyrra en þá jókst hlutfallið úr 25,7% í 25,3%. Áskorunin næstu árin, þegar ætla má að tekjur ríkissjóðs aukist samhliða auknum hagsvexti, verður því að tryggja hóflega útgjaldaaukningu.

Heimildir: Greiningardeild Arion banka, fjársýsla ríkisins

Tekjurnar aukast í takt við hagsveifluna

Í ríkisfjármálaáætluninni er gert ráð fyrir að frumútgjöld ríkissjóðs sem hlutfall af landsframleiðslu fari lækkandi næstu fjögur árin en að hlutfall frumtekna af landsframleiðslu haldist nánast óbreytt. Einnig er lögð rík áhersla á lækkun skulda. Það er því mikilvægt að fjárlagafrumvarpið fyrir árið 2016 sé í takt við áætlunina bæði til að tryggja trúverðugleika áætlunarinnar og einnig til að ríkisfjármálin gangi í takt við peningastefnuna hverju sinni. Ekki er ólíklegt að tekjuáætlunin verði uppfærð og þá líklegra að tekjurnar verði meiri en áður var áætlað frekar en minni. Þá skiptir máli að ráðstafa auknum afgangi í niðurgreiðslu skulda í stað aukningu útgjalda.

Heimildir: Greiningardeild Arion banka, fjársýsla ríkisins

¹ Hér er fjallað um frumútgjöld ríkissjóðs á föstu verðlagi að frádrögnum óreglulegum útgjaldaliðum s.s. lífeyrisskuldaþinging, fjármagnstekjuskattur ríkissjóðs, afskriftir skattkrafna, ríkisábyrgðir og framlög til skuldaleiðréttingarinnar. Einnig er fjallað um frumtekjur ríkissjóðs á föstu verðlagi að frádrögnum óreglulegum tekjum s.s. sölu efnislegra eigna, arðgreiðslur umfram forsendur fjárlaga og fjármagnstekjuskattur ríkissjóðs.

Greiningardeild Arion banka

Anna Hrefna Ingimundardóttir
anna.ingimundardottir@arionbanki.is

Elvar Ingi Möller
elvar.moller@arionbanki.is

Konráð S. Guðjónsson
konrad.gudjonsson@arionbanki.is

Hrafn Steinarsson
hrafn.steinarsson@arionbanki.is

Forstöðumaður

Stefán Broddi Guðjónsson
stefan.gudjonsson@arionbanki.is

[Hér má finna fyrirvara](#)